

Załącznik Nr 1

Do Uchwały Nr XIII/80/07

Rady Miejskiej w Mroczy

Z dnia 15.10.2007r.

**PROGRAM
ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
W GMINIE MROCZA
NA LATA 2004-2014**

Mrocza, sierpień 2004 r.

Spis treści	str.
I. Wstęp.....	3
1. Czym jest Odnowa Wsi.....	3
2. Cele Odnowy Wsi.....	4
3. Założenia i idee Odnowy Wsi.....	6
4. Na czym polega realizacja programu Odnowy Wsi.....	8
5. Jakie są role uczestników i instrumenty realizacji programu.....	9
6. Co zapewni powodzenie Odnowie Wsi.....	11
II. Odnowa Wsi w gminie Mrocza.....	12
III. Diagnoza.....	16
1. Sołectwa – informacje ogólne.....	17
2. Stan infrastruktury wiejskiej.....	19
3. Położenie geograficzne i zasoby naturalne.....	21
4. Życie społeczne, kultura i duchowość.....	22
5. Gospodarka.....	25
IV. Plan realizacji zadań inwestycyjnych na obszarach wiejskich w gminie Mrocza na lata 2005-2014.....	27
1. Realizacja zadań inwestycyjnych w poszczególnych sołectwach.....	29
2. Rozłożenie inwestycji w sołectwach na poszczególne lata budżetowe.....	47
3. Zsumowanie wartości inwestycji według danego roku budżetowego.....	58
4. Zadania przewidziane do wykonania w ramach działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.....	75
V. Monitoring programu.....	76

I. WSTĘP

1. Czym jest Odnowa Wsi?

Koncepcja Programu Odnowy Wsi jako nowe podejście do rozwiązywania problemów wsi pojawiła się w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku na terenie Niemiec i dolnej Austrii. Polski inicjator i propagator tego programu Ryszard Wilczyński¹ definiuje ją jako proces kształtowania się warunków życia ludzi na obszarach wiejskich, którego animatorem i podmiotem jest społeczność lokalna. Oddziałuje on na standard życia i jego jakość oraz źródła utrzymania mieszkańców, jednocześnie zachowując tożsamość wsi wyrażającą się wartościami życia wiejskiego, wzmacnianiem i rozwojem dziedzictwa duchowego, kulturowego i materialnego wsi.

Proces ten dostosowuje wieś do wymogów współczesności oraz do pełnienia nowych funkcji na rzecz całego społeczeństwa. Wywołuje zmiany strukturalne w wymiarze społecznym i gospodarczym. Dotyczą one miejsca zamieszkania wraz z otoczeniem, infrastrukturą, organizacją przestrzeni publicznej, usługami, zaspokajaniem potrzeb bytowych i duchowych, komunikacją i bezpieczeństwem. Wywołany tym efekt współdziałania przyspiesza powstawanie korzystnych warunków i pozytywnych impulsów dla utrzymania dotychczasowych oraz rozwoju nowych dziedzin gospodarowania.

Odnowa Wsi wywołuje osobiste zaangażowanie mieszkańców, wpływające z odpowiedzialności za własną przyszłość, daje możliwości samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu, uaktywnia bowiem podstawowy zasób, jakim dysponuje społeczeństwo, tj.

¹ Wilczyński R., Odnowa wsi perspektywą rozwoju obszarów wiejskich w Polsce – doświadczenia województwa opolskiego, Fundacja Fundusz Współpracy, Poznań 2000 r.

zaangażowanie ludzi. Mobilizuje siły i zasoby własne, wykorzystuje posiadane atuty i szanse, jakie znajdują się w otoczeniu.

2. Cele Odnowy Wsi

A. Gospodarka:

- wzrost walorów inwestycyjnych, pozyskanie terenów i infrastruktury pod zabudowę mieszkaniową, usługi i produkcję (organizacja stref rozwoju gospodarczego),
- rozwój podstawowych systemów infrastruktury technicznej, głównie kanalizacji i telefonii
- uzyskanie możliwości rozwoju dodatkowych źródeł zarobkowania na wsi np. gastronomia, agroturystyka, produkcja energii cieplnej i elektrycznej oraz paliw,
- waloryzacja zasobów mieszkaniowych i zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na wsi,
- wykorzystanie lokalnych zasobów, w tym wyłączonych z użytku obiektów i urządzeń,
- poprawa dostępności komunikacyjnej i usprawnienie układów komunikacyjnych,
- budowa dróg transportu wiejskiego,
- rozwój szlaków turystycznych i oznaczeń dla ruchu turystycznego,
- ochrona istniejących miejsc pracy w handlu i usługach,

B. Środowisko przyrodnicze i kulturowe:

- waloryzacja środowiska kulturowego i przyrodniczego,

- likwidacja lokalnych źródeł zanieczyszczeń oraz dzikich wysypisk odpadów komunalnych,
- modernizacja systemów odwodnienia,

C. Sprawy społeczne:

- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców,
- eliminacja postaw roszczeniowych i braku wiary w możliwość zmiany
- uzyskanie nowych wzorców wychowawczych i możliwości edukacyjnych,
- stworzenie bazy dla samokształcenia,
- rozwój organizacji społecznych,
- zmniejszenie problemów w sferze opieki społecznej i patologii społecznych, wzrost bezpieczeństwa i porządku publicznego,

D. Samoorganizacja:

- organizacja grup producentów i usługodawców,
- organizacja instytucji i instrumentów rozwoju lokalnego,

E. Polityka lokalna:

- wzrost podmiotowości społeczności lokalnej,
- wzrost współdziałania gminy ze społecznością lokalną (urzeczywistnienie zdecentralizowanego modelu gminy),
- integracja społeczności lokalnej i wzrost lokalnego patriotyzmu.

3. Założenia i idee Odnowy Wsi

W Odnowie Wsi szczególnie ważne jest przygotowanie społeczności wiejskich do zmian koniecznych na wsi, głównie w rolnictwie oraz tworzenie tkanki rozwoju w postaci organizacji gospodarczych i społecznych zdolnych do samodzielnego prowadzenia projektów i współpracy z samorządami i instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa.

Wielorakość i komplementarność przedsięwzięć Odnowy Wsi podejmowanych przez społeczności wiejskie zapewnia warunki do zmiany funkcji wsi i do zaistnienia funkcji nowych. Jednocześnie zostaje zachowana tożsamość wsi, jej krajobraz i kulturowa odrębność oraz wartości duchowe i materialne, w szczególności poczucie współodpowiedzialności i wspólnoty.

Odnowa Wsi nie zastępuje restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa, ale procesy te wspiera. Ułatwia rolnikom pozyskanie dodatkowych źródeł dochodów, a także zagospodarowanie uwalnianych w sektorze rolnym obiektów, nieruchomości i urządzeń, które dotąd były nie użytkowanym zasobem wsi. Wielość i różnorodność przedsięwzięć inwestycyjnych i modernizacyjnych generuje popyt na: materiały remontowe, artykuły budowlane, przedmioty małej architektury i inne artykuły urządzania przestrzeni, materiał ogrodniczy, itp. Popyt ten może być zaspokajany przez podaż lokalnych zakładów usługowych i produkcyjnych. To z kolei wpływa na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Tym samym możliwe staje się zatrudnienie części byłych rolników oraz zagospodarowanie przez nowe branże usługowe i przetwórcze części produktów restrukturyzującego się rolnictwa.

Odnowa Wsi ma zatem wbudowany mechanizm samopodtrzymywania rozwoju wynikający ze wzrostu cyrkulacji pieniądza w lokalnym układzie gospodarczym. Cechuje ją również niewyczerpana innowacyjność, rodząca się z wiary ludzi w lepszą przyszłość wsi oraz świadomości swego w niej miejsca.

Odnowa Wsi wywołuje osobiste zaangażowanie mieszkańców, wypływające z odpowiedzialności za własną przyszłość, daje możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu,

uaktywia bowiem podstawowy zasób jakim dysponuje społeczeństwo tj. zaangażowanie ludzi. Mobilizuje siły i zasoby własne, wykorzystuje posiadane atuty i szanse jakie znajdują się w otoczeniu.

Odnowa Wsi polega na aktywnym zaangażowaniu społeczności wiejskiej, któremu wychodzi naprzeciw wielostronne wsparcie gminy i regionu. Prostota tego mechanizmu jest zaskakująca. Bowiem tkwi w nim formuła pomocy dla samopomocy wynikająca z zasady pomocniczości, fundamentalnej dla demokracji lokalnej i samorządności terytorialnej.

Konsekwencją tego są następujące cechy odnowy wsi:

- *kompleksowość- rozwój jest efektem oddolnego określenia (z wykorzystaniem planowania strategicznego i przestrzennego) i realizowania całościowej wizji wsi, gdzie zasadą naczelną jest zachowanie jej tożsamości i przestrzennej integralności*
- *wykorzystanie zaangażowania społeczności wiejskiej jako motoru przemian,*
- *wsparcie działań społeczności lokalnej przez gminę i region,*
- *szerokie wykorzystanie instytucji, specjalistycznego doradztwa i programów działających na rzecz wsi i rolnictwa.*

Cechy powyższe wskazują istotne różnice pomiędzy odnową wsi a mechanizmami rozwoju lokalnego stosowanymi przez polskie gminy. Nie wynikają one z braku w kraju rozwiązań (projektów) typowych dla Odnowy Wsi, choć oczywiście są przedsięwzięcia specyficzne wyłącznie dla odnowy. Budowa drogi, chodnika, boiska sportowego czy urządzenie zieleńca wszędzie wyglądają podobnie. Nie brakuje i nie brakowało również w kraju rozwiązań oryginalnych.

Odmienność dotyczy bowiem filozofii działania (zachowanie tożsamości wsi i wartości życia wiejskiego) i metod zaspakajania potrzeb społeczności

lokalnej (oddolne zaangażowanie, uspołecznienie, planowanie, pomoc dla samopomocy, montaż finansowy, wsparcie techniczne).

Oczywistość tych różnic niezwykle trudno dociera do świadomości osób na co dzień w gminach parających się rozwojem. Fakt, że wsie są modernizowane, buduje się dla nich infrastrukturę i obiekty użyteczności publicznej wystarcza aby zlekceważyć przesłanie Odnowy Wsi i uznać, że to wszystko już się od dawna dzieje.

Wdrożenie Odnowy Wsi oznacza zgodę na całkowite odwrócenie relacji i zaistnienie modelu partycypacyjnego, w którym przywództwo gminne postrzega swą rolę jako "służby publicznej". Nie koncentruje się na utrzymaniu władzy lecz na działaniach rozwojowych, wykorzystując administrację do podwyższania poziomu usług publicznych. Społeczność gminy, czując się podmiotem, jest aktywna i zaangażowana. Świadoma kierunku przemian wychodzi im naprzeciw. Przywództwo gminne, w rozwiązywaniu problemów i działaniach rozwojowych, kontaktuje się i współpracuje z mieszkańcami za pośrednictwem licznych organizacji społecznych i biznesowych oraz samorządów niższego szczebla.

4. Na czym polega realizacja programu Odnowy Wsi?

Przeprowadzenie programu Odnowy Wsi polega na oddolnym określeniu przez społeczność sołecką całościowej wizji wsi i zrealizowaniu tej wizji czemu służy szereg działań gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych, a także w dziedzinach edukacji, kultury i sportu, ochronie środowiska przyrodniczego i kulturowego, urządzeniu przestrzeni publicznych, podnoszeniu estetyki wsi i pojedynczych domostw i zagród.

Organizacja programu opiera się na następujących elementach: wieś, która podejmując uchwałę rady sołeckiej, wyłania lidera skupiającego wokół siebie aktywnych mieszkańców - grupę odnowy wsi. Gmina, której organy -rada i zarząd- formalnie wspierają realizację programu, a

obowiązek koordynowania działań związanych z odnową wsi powierzony jest jednemu z pracowników.

Urząd Marszałkowski, odpowiedzialny za przebieg Odnowy Wsi, koordynuje całość działań w województwie.

5. Jakie są role uczestników i instrumenty realizacji programu?

Istotą programu Odnowy Wsi jest jego oddolność. Główny wysiłek spoczywa na wspólnotach lokalnych. Gmina i region odpowiadają za udzielenie im wszechstronnego wsparcia. Instrumenty realizacji programu są ustanowione i stosowane na każdym z jego poziomów:

SPOŁECZNOŚĆ WSI

- organizuje się, wybiera lidera i tworzy Grupę Odnowy Wsi,
- opracowuje plan rozwoju i Program Odnowy Wsi,
- współpracuje z gminą w zakresie planowania przestrzennego i projektowania,
- ustala priorytety

GMINA

- zapewnia koordynację programu na terenie gminy,
- ustanawia instrumenty wsparcia dla wsi uczestniczącej w Programie Odnowy
- zapewnia organizacyjne wsparcie liderowi i Grupie Odnowy Wsi,
- zapewnia opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- zapewnia projekty techniczne i wykonawstwo,
- uczestniczy w realizacji przedsięwzięć wkładem organizacyjnym i finansowym.

- określa relacje pomiędzy własnymi programami (w szczególności infrastrukturalnymi) a sołeckimi planami rozwoju i Programami Odnowy Wsi

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA

- koordynuje program na terenie województwa,
- przyznaje priorytet Odnowie Wsi w strategii swego rozwoju
- szkoli i dostarcza wiedzę o sposobach Odnowy Wsi,
- pomaga społecznościom wiejskim opracować ich strategię rozwoju - plan rozwoju i Program Odnowy Wsi,
- ogniskuje na programie zainteresowanie instytucji regionalnych i krajowych związanych z problematyką wsi i rolnictwa celem pozyskania; - zachęt finansowych dla uczestników programu, - priorytetów w dostępie do środków programów wspierających

6. Co zapewni powodzenie Odnowie Wsi?

- zaangażowany, obdarzony autorytetem, oddany sprawie lider umiejący zorganizować Grupę Odnowy Wsi (korzystne jest silne umocowanie w gminie: sołtys, radny, członek zarządu),
- jednoznaczna, zdecydowana wola gminy zrealizowania procesu Odnowy Wsi, wyrażająca się akceptacją rady gminy i silnym wsparciem zarządu,
- sprawny, zaangażowany, kreatywny i zorientowany w sprawach wsi pracownik gminy - koordynator, oddelegowany przez gminę do współpracy ze społecznością wiejską na rzecz Odnowy Wsi,

- umiejętność wypracowania przez grupę odnowy wizji rozwojowej wsi,
- włączenie do programu odnowy wsi w pierwszej kolejności sołectw o dużym potencjale rozwojowym i łatwej do sprecyzowania wizji rozwojowej,
- włączenie w proces Odnowy Wsi (bądź "zneutralizowanie") sołtysa,
- umieszczenie w budżecie środków finansowych z przeznaczeniem na Odnowę Wsi,
- wdrożenie przez gminę mechanizmów motywujących do działań na rzecz Odnowy Wsi,
- uzyskanie efektu integracji społeczności wiejskiej,
- uzyskanie pierwszego (nawet małego) sukcesu w działaniach na rzecz Odnowy Wsi.

II. ODNOWA WSI W GMINIE MROCZA

W Polsce Program Odnowy Wsi został pilotażowo uruchomiony w 1997 roku w województwie opolskim. Chęć udziału w programie zgłosiło 90% gmin i 25 % sołectw z całego województwa. Drugim regionem, w którym zaczęto realizować aktywizację obszarów wiejskich poprzez Program Odnowy Wsi było Pomorze. W 2001 roku zarząd województwa podjął decyzję o przeznaczeniu 4,5 mln zł na wsparcie projektów zgłoszonych przez 95 sołectw.

W 2001 pomysł rozpoczęcia działań aktywizacyjnych mieszkańców wsi wzorowanych na doświadczeniach opolskich i pomorskich zrodził się na terenie

powiatu nakielskiego². W 2002 roku Zarząd Powiatu Nakielskiego podjął decyzję o uruchomieniu programu i stworzeniu Funduszu Małych Dotacji.

Fundusz Małych Dotacji miał spełnić rolę instrumentu motywacji społeczności wiejskich do przygotowania sformalizowanych projektów, myślenia w sposób projektowy, budowania zespołów zadaniowych, pozyskiwania środków własnych na zasadzie montażu finansowego. W ciągu dwóch lat realizacji programu, sołectwa przygotowały ponad 40 projektów, z których 20 uzyskało dofinansowanie ze Starostwa w kwocie 90 tysięcy złotych. Powstało także wiele nowych inicjatyw min. 9 sformalizowanych Grup Odnowy Wsi.

W powiatowej Odnowie Wsi uczestniczyły trzy sołectwa z terenu gminy Mrocza: Kosowo, Kaźmierzewo i Wiele.

Pozytywne doświadczenia Programu Odnowy Wsi zarówno w województwach opolskim, pomorskim i w powiecie nakielskim, spowodowały włączenie Odnowy Wsi do katalogu działań w ramach funduszy strukturalnych. W Sektorowym Programie Operacyjnym „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” przewidziano około 90 mln Euro na projekty realizowane w ramach działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”. W założeniach programu samorządy lokalne zobowiązane zostały do zapewnienia wsparcia finansowego, a więc przeznaczenia 20% środków budżetowych jako wkładu własnego w dofinansowanie przyszłych projektów oraz do szeroko rozumianego wsparcia organizacyjnego mieszkańców sołectw i koordynacji programu na poziomie gminnym. Działania podjęte w ramach programu służyć mają tym samym celom:

- **podniesieniu standardu życia i pracy na wsi**
- **podniesieniu atrakcyjności turystycznej**

² Sami dla Siebie. Doświadczenia Programu Odnowy Wsi w Powiecie Nakielskim, Starostwo Powiatowe w Nakle nad Notecią, 2004 rok.

- **wzrostowi atrakcyjności inwestycyjnej**
- **zaspokojeniu potrzeb społecznych i kulturalnych**
- **rozwojowi tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego**

Gmina Mroczka rozpoczęła przygotowywania do realizacji działania 2.3. „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich” w lipcu bieżącego roku. Pierwszym krokiem było powołanie gminnego komitetu ds. „Odnowy wsi” w składzie: Katarzyna Łukaszczyk – przewodnicząca, Marcin Narloch, Andrzej Musiał, Mieczysław Łukaszczyk, Wiesława Józefowicz i Roman Piotrowski, którego zadaniem jest koordynacja programu na terenie gminy.

Pierwszym etapem działań komisji było zorganizowanie zebrania informacyjno-szkoleniowego Rad Sołeckich, Sołtysów, działaczy organizacji wiejskich i liderów wiejskich w celu przedstawienia zasad i idei programu Odnowy Wsi. W trakcie zebrania ustalono także, które sołectwa wyrażają chęć udziału w programie i przygotowano harmonogram spotkań warsztatowych z lokalną społecznością w poszczególnych sołectwach.

Do udziału w programie zgłosiło się dziesięć sołectw: Kosowo, Wiele, Rościmin, Kaźmierzewo, Witosław, Krukówko, Drzewianowo, Wyrza, Samsiecznynek, Drażno. Zebrania sołeckie odbywały w czasie od 15 lipca do 11 sierpnia bieżącego roku. Na zebraniach koordynator gminny ds. Odnowy Wsi przedstawiał założenia, zasady i idee programu oraz sposób przygotowania Planu Odnowy Sołectwa. Następnie mieszkańcy dokonywali wyboru Lidera Odnowy Wsi i Grupy Odnowy Wsi, których zadaniem będzie dotarcie do jak najszerszego grona mieszkańców, zebranie opinii i wspólne przygotowanie Planu Rozwoju Sołectwa oraz wybranie zadań do realizacji w ramach działania 2.3 oraz późniejsze koordynowanie programu na poziomie konkretnego sołectwa.

Po części szkoleniowej spotkania następowała dyskusja, w trakcie której analizowano zasoby sołectwa, sytuację mieszkańców i najbliższego otoczenia, wymieniano problemy i próbowano wskazywać najpilniejsze potrzeby. Na dzień dzisiejszy Przygotowanych jest pięć Planów Rozwoju Sołectw. Pozostałe sołectwa są w trakcie przygotowywania Planów. Cały czas do dyspozycji jest gminny koordynator, który czynnie uczestniczy w procesie przygotowywania strategii poszczególnych sołectw.

Kolejne etapy realizacji działania Odnowy Wsi w gminie to podjęcie uchwał sołeckich akceptujących Plany Rozwoju Sołectw i określających projekty przeznaczone do realizacji w ramach programu. Następnie Rada Gminy wraz z Radami Sołeckimi, Sołtysami i Liderami Odnowy Wsi wytypuje projekty, które gmina obejmie dofinansowaniem i wraz z dokumentacją złoży w Urzędzie Marszałkowskim.

Samorząd gminy zdaje sobie sprawę, iż samo zrealizowanie szeregu inwestycji na terenach wiejskich nie przyczyni się do szeroko pojętego rozwoju tych obszarów. Do tego potrzebne są działania w sferze rozwoju agroturystycznego gminy, rozwoju kultury, a także cały szereg projektów przyczyniających się do aktywizacji społeczności lokalnej.

Mając jednak na uwadze fakt, iż słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna wsi stanowi jedną z najpoważniejszych barier wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich i rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych samorząd gminy postanowił, przy okazji rozpoczęcia realizacji działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”, uchwalić „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Gminie Mrocza na lata 2004-2014”. Powyższy Program oddaje potrzeby środowisk wiejskich, które wyłoniły się w trakcie przeprowadzanych zebrań. Daje także możliwość strategicznego zaplanowania i realizowania harmonogramu inwestycji infrastruktury wiejskiej, tak aby racjonalnie rozdysponować gminne środki budżetowe. Jest również dokumentem, który umożliwi wyłonienie konkretnych zadań do realizacji w ramach działania 2.3. „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.

III. DIAGNOZA

Podstawowe pytania, jakie nasuwają się, gdy rozważamy poziom rozwoju obszarów wiejskich w gminie Mrocza to, co robić aby przyspieszyć ich rozwój, jak to zrobić i skąd wziąć środki na ten cel?. Aby jednak odpowiedzieć na te pytania należy przeprowadzić analizę stanu gospodarki, posiadanych zasobów, ogólnych tendencji rozwojowych.

W ten sposób oprócz poznania własnych walorów i niedostatków tworzy się wizja lepszego wykorzystania własnego potencjału.

W 2007 roku w związku z opracowywaniem Strategii Rozwoju Gminy przeprowadzono na terenie Miasta i Gminy Mrocza badania socjologiczne. Dzisiaj w związku z szybkością przemian społeczno gospodarczych i powiązanych z tymi procesami zmian w każdej sferze życia społecznego i gospodarczego badania te straciły swoją aktualność. Konieczne więc jest zaplanowanie i przeprowadzenie kolejnej sondy i analizy społecznej.

Stosunkowo łatwo jest opisać stan infrastruktury i gospodarki gminy, zupełnie inaczej jednak jest ze świadomością ludzi, ich sposobem myślenia oraz oczekiwaniami. Dlatego diagnoza poniższa jest dosyć powierzchowna i jednostronna, wynika bowiem z wniosków jakie autorka niniejszego opracowania wyciągnęła ze spotkań z mieszkańcami wsi realizowanych w związku z programem Odnowy Wsi w gminie Mrocza oraz z rozmów z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy, którzy z racji wykonywania swoich obowiązków na co dzień spotykają się z problemami mieszkańców.

1. Sołectwa - informacje ogólne

SOŁECTWO	MIEJSCOWOŚĆ	POW. w ha	LICZBA MIESZKAŃCÓW
BIAŁOWIEŻA	Białowieża Orlinek Jadwigowo	829	302
DRAŻNO	Drażno Drażonek	819	311
DRZEWIANOWO	Drzewianowo	890	285
IZABELA	Izabela Podgórz Zdrogowo	789	201
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	Jeziorki Zabartowskie Rajgród	482	223
KAŻMIERZEWO	Kaźmierzewo Orzelski Młyn	604	198
KOSOWO	Kosowo Kozia Góra Modrkowo	881	457
KRUKÓWKO	Krukówko	649	197

MATYLDZIN	Matyldzin	497	272
OSTROWO	Ostrowo Chwałka Słupówko	1234	352
ROŚCIMIN	Rościmin	1039	278
SAMSIECZYNEK	Samsiecznynek	325	199
WIELE	Wiele Konstantowo Dąbrowice	2757	504
WITOSŁAW	Witosław Orle	1634	877
WYRZA	Wyrza	1085	351

2. Stan Infrastruktury wiejskiej

NAZWA	OBIEKTY P.POŻAROWE	OBIEKTY K.O	OBIEKTY OŚWIATOWE	OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNE
BIAŁOWIEŻA				
DRAŻNO	Remiza OSP, AWRSP	Świetlica, AWRSP		Boisko AWRSP
DRZEWIANOWO	Remiza OSP	Świetlica - budynek		Plac
IZABELA		Świetlica - lokal	Ośrodek Szkolno- Wychowawczy - w likwidacji	Boisko AWRSP
JEZIORKI ZABARTOWSKIE		Świetlica - lokal		
KAŻMIERZEWO		Świetlica - lokal		Boisko wiejskie
KOSOWO	Remiza OSP	Świetlica - lokal	Niepubliczna Szkoła Podstawowa	Plac szkolny
KRUKÓWKO		Świetlica - lokal		Plac

NAZWA	OBIEKTY P.POŻAROWE	OBIEKTY K.O	OBIEKTY OŚWIATOWE	OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNE
MATYLDZIN				
OSTROWO				
ROŚCIMIN	Remiza OSP	Budynek komunalny wykorzystywany jako miejsce spotkań mieszkańców.		Plaża – częściowo zagospodarowana
SAMSIECZYNEK	Remiza OSP			
WIELE	Remiza OSP	Świetlica, klub – budynek Domu Kultury		Plaża – częściowo zagospodarowana
WITOSŁAW	Remiza OSP	Wiejski Dom Kultury	Szkoła podstawowa	Boisko, sala gimnastyczna, plaża – niezagospodarowana, park podworski
WYRZA		Świetlica, RSP - lokal		

3. Położenie geograficzne i zasoby naturalne

Obszary wiejskie w gminie Mrocza charakteryzują się wysokimi walorami turystyczno - rekreacyjnymi. Szczególny zasób tworzą czyste jeziora, naturalny wiejski krajobraz oraz bogactwo lasów. Wody powierzchniowe zajmują w gminie Mrocza 501 ha, co stanowi 3,3% powierzchni gminy. Na terenie gminy jest 21 jezior o powierzchni ponad 1 ha. Unikalne w skali regionu jest Jezioro Wieleckie, na którym żyje ponad 140 gatunków ptactwa. Przez teren gminy przepływają rzeki: Orla, Rokita i Krówka. Część sołectw leży na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Dodatkowym atutem są liczne pomniki przyrody (18), użytki ekologiczne (18) i parki dworskie, w których można znaleźć rzadkie okazy drzew. Szczególnie bogaty pod tym względem jest park w Witosławiu. Gmina może też poszczycić się terenami łownymi, stanowiącymi doskonałą bazę dla amatorów łowiectwa. Wsie, które mają duży potencjał, aby rozwijać się w kierunku agroturystyki i turystyki wiejskiej to Rościmin, Wiele i Witosław.

Na terenie Sołectwa Rościmin istnieje kąpielisko na Jeziorze Rościmińskim Małym oraz powoli rozwija się działalność agroturystyczna. Na razie istnieje we wsi jedno gospodarstwo agroturystyczne. Sołectwo Wiele ma również doskonałe warunki do rozwoju turystyki wiejskiej, oprócz plaży, kąpieliska i pola namiotowego, na terenie sołectwa występują takie atrakcje jak gospodarstwo pszczelarskie Bartnik oraz rezerwat około 140 gatunków ptaków. Witosław pomimo swoich walorów, min. czystego jeziora i pięknego parku dworskiego, jest najslabiej wyposażony w infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną.

Zagospodarowanie jezior w gminie i wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę rekreacyjną jest jedną z największych bolączek samorządu gminy. Do tego dochodzi brak ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, które wraz z międzynarodową trasą rowerową R1 mogłyby stanowić atrakcję turystyczną

obszarów wiejskich. Na dzień dzisiejszy władze gminne wydzierżawiają prywatnym dzierżawcom plaże we Wielu i w Rościminie. Nie jest to jednak rozwiązanie problemu gdyż osoby dzierżawiące tereny przyjeziorne nastawione są raczej na szybki zysk i nie inwestują środków finansowych w zagospodarowanie tych miejsc.

Jak się wydaje, u podstaw niewykorzystywania walorów turystycznych gminy Mrocza leży fakt braku kompleksowego planu rozwoju turystycznego gminy, który umożliwiłby przemyślane inwestycje oraz działania edukacyjne mieszkańców i promujące walory turystyczne gminy.

Drugą barierą rozwoju turystycznego gminy jest bierność samych mieszkańców w tej dziedzinie. Powodem tego jest mentalność, ludzie co prawda są świadomi atrakcyjności miejsc, które zamieszkują od lat, nadal jednak nie biorą pod uwagę turystycznych zasobów jako możliwości dodatkowego zarobku. Inny powód to niskie wykształcenie mieszkańców oraz brak środków finansowych niezbędnych do rozpoczęcia jakiegokolwiek działalności agroturystycznej czy turystycznej.

4. Życie społeczne, kultura i duchowość.

Na terenach wiejskich w gminie Mrocza działa 9 Kół Gospodyń Wiejskich skupiających ponad 200 członkiń. Zajmują się one między innymi organizowaniem pogadanek o tematyce medycznej, ogrodniczej i kosmetycznej. Organizują pokazy kulinarne, pokazy robótek ręcznych, stroików świątecznych oraz wieńcy i wypieków dożynkowych. Oprócz tego zajmują się przygotowaniem świąt okolicznościowych takich jak: Dzień Matki, Dzień Dziecka czy Dzień Kobiet. Często także organizują wyjazdy krajoznawcze i agroturystyczne.

Oprócz KGW na terenach wiejskich działa OSP. W gminie Mrocza Ochotnicza Straż Pożarna ma bardzo rozwinięte tradycje. Członkowie OSP

oprócz zapobiegania pożarom uczestniczą także czynnie w życiu społecznym wsi. Organizują młodzieżowe drużyny OSP oraz rozwijają wśród członków zainteresowania w dziedzinie kultury, oświaty i sportu.

Pozostałe organizacje pozarządowe mają swoje siedziby w mieście Mrocza, działalność ich jednak wykracza znacznie poza teren samego miasta.

Na rzecz wsi działa min. Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Mroteckiej, które organizuje od kilku już lat „Rościminiadę”. Jest to cykliczna impreza odbywająca się nad Jeziorem Rościmińskim Małym we wsi Rościmin, zawsze w pierwszy dzień lata. Jej celem jest promowanie turystyki wiejskiej, wiejskiego stylu życia, kultury mieszkańców wsi oraz rozpowszechnianie aktywnej formy wypoczynku. „Rościminiada” weszła na stałe do kalendarza i z roku na rok skupia coraz więcej uczestników. Jej dodatkową funkcją jest promowanie wsi Rościmin w gminie Mrocza oraz zmiana mentalności jej mieszkańców.

W ciągu paru lat za sprawą „Rościminiady” znacznie na korzyść zmienił się wygląd wsi. Zadbane domostwa, spokój oraz atmosfera otwartości wśród mieszkańców przyciągnęła już pierwszych chętnych z pobliskich miast, którzy na stałe zamieszkali w tej uroczej wsi. Przy każdej okazji rdzenni mieszkańcy Rościmina podkreślają, że są dumni ze zmian, jakie zachodzą w ich wsi, i że ich celem jest zachowanie niepowtarzalnego wiejskiego klimatu, który jest według nich najcenniejszym walorem wsi Rościmin.

Innym pozytywnym przykładem jest sołectwo Kosowo gdzie powstało stowarzyszenie KMK „KOS”, którego głównym zadaniem jest edukowanie dzieci (stowarzyszenie prowadzi Niepubliczną Szkołę Podstawową) oraz integracja społeczeństwa. W ramach Powiatowego Programu Odnowy Wsi sołectwo Kosowo otrzymało 2996 zł. Kwota ta wraz ze środkami własnymi w sumie 1460 zł przeznaczona została na budowę parkingu wiejskiego i placu zabaw dla dzieci. W ramach programu Odnowy Wsi wykonano także boisko do gier zespołowych i modernizację szkoły. Również w 2004 roku sołectwo złożyło wniosek do Funduszu Małych Dotacji, tym razem na stworzenie

kawiarenki internetowej. Bez zaangażowania mieszkańców wszystkie te działania nie byłyby możliwe.

Kolejnym sołectwem, którego mieszkańcy potrafią się zjednoczyć i współpracować na rzecz własnego środowiska jest sołectwo Kaźmierzewo. Tutaj z kolei wyremontowano świetlicę wiejską, jedyne miejsce, w którym mieszkańcy sołectwa mogą się spotykać. Bez zaangażowania sołtysa oraz lokalnej społeczności również nie byłoby to możliwe.

Niestety działania mieszkańców wsi na rzecz własnego środowiska ograniczają się tylko do powyższych przykładów. Na pewno powodem takiego stanu jest fakt, iż na wsi brakuje liderów, osób, które zaangażowałyby swój czas i wysiłek w organizowanie działań lokalnych społeczności. Na zebraniach wiejskich nieliczne osoby, które podjęły wysiłek aktywizowania innych, skarżyły się na to, że napotykają na mur niezrozumienia i często zawiści, gdyż ich działania przez lokalną społeczność odbierane są zupełnie inaczej niż powinny. Wydaje się, że hasło „Sami dla siebie”, tak popularne w powiatowym programie Odnowy Wsi, w Gminie Mroczka w większości przypadków jest zupełnie nie rozumiane i nie znajduje odzewu.

Innym powodem słabej infrastruktury społecznej są na pewno liczne środowiska popegeerowskie, w których brakuje tradycji współdziałania na rzecz swojego miejsca zamieszkania, wspomniana już zawiść i nieumiejętność współpracy na rzecz wspólnego celu. Ponadto brak pracy i rozwijające się patologie powodują wycofanie się mieszkańców w prywatność i rozbudzenie postaw roszczeniowych.

Inną jeszcze przyczyną słabego rozwoju kultury na terenach wiejskich są niewystarczające działania samorządu lokalnego, które skupiają się głównie na działalności szkoleniowej i promocyjnej. Wspólnie z ODR Miniowo organizowane są szkolenia na temat pozarolniczej działalności gospodarczej, małej przedsiębiorczości, funkcjonowania organizacji pozarządowych czy funkcjonowania gospodarstw według nowych zasad Unii Europejskiej. Wysiłki

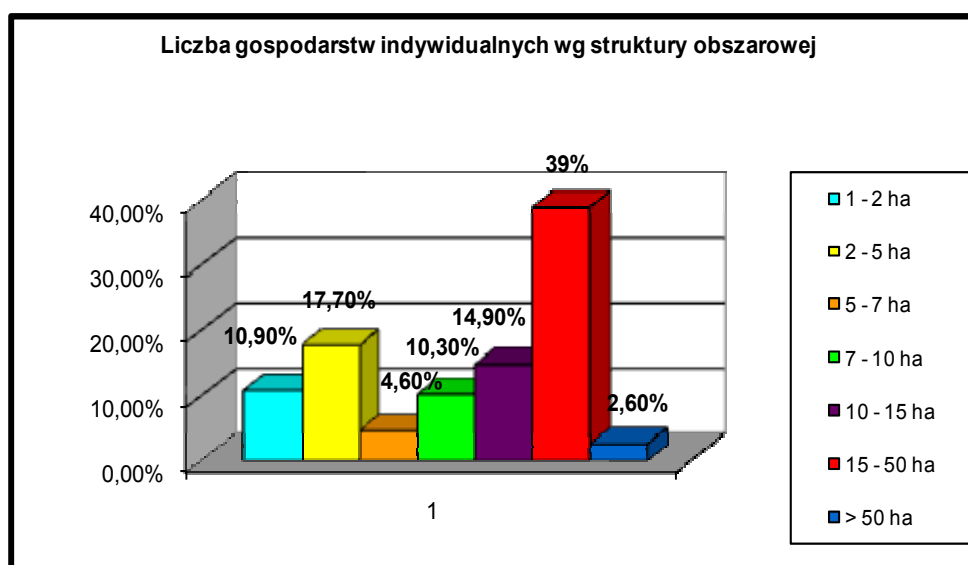
te nie mają jednak przełożenia na działania mieszkańców, którzy bardzo sceptycznie podchodzą do przekazywanych im informacji, nie wierzą w powodzenie nowych idei i najzwyczajniej boją się zaryzykować rozpoczęcia realizacji nowych pomysłów.

Wydaje się, że i tutaj oprócz jasno zdefiniowanych celów rozwoju społecznego i kulturowego wsi brakuje gminnego lidera, który cieszyłby się zaufaniem mieszkańców terenów wiejskich, byłby czuły na ich potrzeby, oraz posiadałby fachową wiedzę by służyć pomocą w realizacji pomysłów, które, należy w to wierzyć istnieją, a jeśli nie to w niedalekiej przyszłości na pewno się pojawią.

5. Gospodarka

Gmina Mroczka to region dobrze rozwiniętego rolnictwa, z dużym arealem po byłych PGR. W sołectwach należących do gminy zarejestrowanych jest 366 gospodarstw rolnych. 65,8 % użytkowanych rolniczo gruntów przypada na rolników indywidualnych. Pozostałe grunty są w gestii spółdzielni, spółek i innych podmiotów prawnych

Użytkowanie gruntów w gminie charakteryzuje się bardzo dużą koncentracją władania, ponad 38 % gruntów użytkowanych jest przez 3 rolnicze spółdzielnie produkcyjne, 5 spółek i 11 rolników indywidualnych. Liczebnie największą jest grupa gospodarstw o powierzchni od 1 do 15 hektarów.

Jeśli pominąć 47 najmniejszych gospodarstw (1 – 2 ha), prowadzących działalność rolniczą tylko na własne potrzeby, pozostają 204 gospodarstwa, których średni obszar oszacować można na około 7 hektarów. W uprawach polowych dominują zboża, ziemniaki i buraki cukrowe. Stosunkowo słabo jest rozwinięty skup i przetwórstwo płodów rolnych.

Miejsko-wiejska gmina Mroczka jest jedną z tych gmin, którą w znacznym stopniu dotknęły negatywne skutki towarzyszące przemianom gospodarczym. Wyrażają się one przede wszystkim najwyższym w województwie bezrobociem i jednym z najniższych w województwie wskaźników określających zatrudnienie w zawodach pozarolniczych. Obecny niski poziom rozwoju ekonomicznego gminy Mroczka wiąże się przede wszystkim z likwidacją Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej. Nadmiernie przyśpieszona i nie przemyślana w początkowym okresie transformacji ustrojowej w latach 1990-93 likwidacja tych gospodarstw spowodowała znaczne bezrobocie na terenach wiejskich.

**IV. Plan realizacji zadań
inwestycyjnych
na obszarach wiejskich
w gminie Mrocza
na lata
2005-2014**

Opracowany Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich w Gminie Mroczka na lata 2005-2014 wyznacza zbiór potrzeb infrastrukturalnych na obszarach wiejskich oraz hierarchię realizacji określonych zadań. Zestawienia tabelaryczne określają szacunkową wartość planowanych zadań oraz przyjmują ich realizację w określonych latach.

Niestety dochody własne budżetu nie pozwalają na realizację przyjętych zadań w ramach środków własnych, dlatego też gmina będzie się starała sięgać po środki zewnętrzne w ramach różnego rodzaju programów, szczególnie programów unijnych.

Inwestycje w latach 2005-2006 gmina postara się zrealizować w ramach działania 2.3 „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” finansowanego z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR).

Zakłada się, że w roku poprzedzającym realizację zadania, tam gdzie jest wymagana dokumentacja techniczna i pozwolenie na budowę, zostaną zabezpieczone środki w budżecie gminy na ich wykonanie.

1. Realizacja zadań inwestycyjnych w poszczególnych sołectwach

MIEJSCOWOŚĆ	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZADANIA	ŚRODKI FINANSOWE Z BUDŻETU GMINY	ŚRODKI FINANSOWE Z INNYCH ŹRÓDEŁ	UWAGI
SAMSIECZYNEK	budowa świetlicy wiejskiej	2007-2008	150 000			
	zagospodarowanie terenu wokół budynku świetlicy - plac zabaw dla dzieci - plac manewrowy	2008	10 000			
	ścieżka pieszo-rowerowa wokół jeziora Dęby	2014	25 000			
	wiata przystankowa	2009	6 000			
	chodnik przez wieś – 1200 m (przy drodze powiatowej)	2014	126 000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

DRAŻNO	adaptacja budynku hydroforni na świetlicę i remizę strażacką	2005-2006	120 000			
	zagospodarowanie terenu wokół świetlicy - plac zabaw dzieci - przeniesienie pamiątkowego obelisku na teren w pobliżu świetlicy	2006	10 000			
	modernizacja boiska do piłki nożnej	2010	10 000			
	chodnik przez wieś – 800 m (droga powiatowa)	2005	84 000			
	wiata przystankowa	2010	6000			
	Tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

KOSOWO	Remont pomieszczenia przeznaczonego na świetlicę w obiekcie komunalnym, który pełni funkcje oświatowo-rekreacyjne	2005-2006	15000			
	zagospodarowanie terenu wokół obiektu oświatowo-rekreacyjnego - parking - skwery	2006	8000			
	modernizacja placu zabaw	2006	6000			
	wiata przystankowa	2006	6000			
	chodnik przez wieś -700 m	2005-2006	74000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

KRUKÓWKO	zagospodarowanie terenu wokół świątlicy - budowa placu zabaw dla dzieci remont i wyposażenie świątlicy	2006	50000			
	odnowienie cmentarza Żołnierzy Radzieckich z okresu II Wojny Światowej	2006	5000			
	budowa chodnika przez wieś 500 m	2005-2006	53000			
	4 wiaty przystankowe	2009	24000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

WYRZA	renowacja kapliczki po ewangelickiej wraz z przyległym cmentarzem	2009-2010	50 000			
	budowa świetlicy	2013	200 000			
	zagospodarowanie terenu wokół świetlicy - budowa placu zabaw	2014	20 000			
	- budowa boiska	2008	10 000			
	budowa chodnika w centrum wsi 200 m	2014	21 000			
	zagospodarowanie brzegu rzeki Orli w centrum wsi	2010	4000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

MATYLDZIN	budowa świetlicy wiejskiej zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	2014	220000			
	budowa chodnika po jednej stronie wsi 600 m	2012-2013	63000			
	2 wiaty przystankowe	2012-2013	12000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

BIĄŁOWIEŻA	wiata przystankowa	2013	6000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

WIELE	remont i wyposażenie Domu Kultury	2008-2009	50000			
	budowa boiska sportowego	2008-2009	10000			
	modernizacja placu zabaw	2008	6000			
	stworzenie placu manewrowego na terenie przylegającym do Domu Kultury	2008-2009	10000			

WIELE	zagospodarowanie zabytkowej remizy na Izbę Tradycji Strażackiej	2011	20000			
	odbudowa przeciwpożarowego zbiornika wodnego	2008	5000			
	modernizacja i zagospodarowanie kąpieliska przy Jeziorze Mintarz	2014	5000			
	5 wiat przystankowych	2014	30000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

DRZEWIANOWO	remont i wyposażenie świetlicy	2005-2006	60 000			
	zagospodarowanie terenu przylegającego do budynku świetlicy - budowa placu zabaw dla dzieci - budowa boiska sportowego	2007-2008	30 000			
	zagospodarowanie budynku po starej mleczarni na Izbę Tradycji Strażackiej	2005-2006	8000			
	modernizacja chodnika po jednej stronie wsi – 700 m (droga powiatowa)	2012	74000			
	budowa parkingu koło kościoła	2012	5000			
	wiata przystankowa	2006	6000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

OSTROWO	3 wiaty przystankowe - PGR - Mieszalnia Pasz - Sowkam	2012	18 000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

WITOSŁAW	remont i wyposażenie Domu Kultury	2005-2006	600 000			
	stworzenie Gminnego Centrum Tradycji Rolnej (na terenie przylegającym do Domu Kultury)	2008	40 000			
	renowacja zabytkowego parku nad Jeziorem Witosławskim	2005-2006	50 000			
	urządzenie kąpieliska nad jeziorem Witosławskim	2005-2006	50 000			

WITOSŁAW	wytyczenie i budowa ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych	2007	100000			
	budowa i modernizacja chodnika we wsi i drogi dojazdowej do szkoły	2005	300000			
	2 wiaty przystankowe	2007	12000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

ROŚCIMIN	utwardzenie wjazdu na teren przyjeziorny	2006	110000			
	zagospodarowanie terenu nad Jeziorem Rościmińskim Małym - modernizacja plaży wraz z pomostem - budowa pola biwakowego	2006-2007	20000			
	renowacja cmentarza po ewangelickiego	2005	10000			
	budowa chodnika (Rościmin PGR) – 200 m	2006	21000			
	3 wiaty przystankowe – przeniesienie przystanku autobusowego do wsi Rościmin	2014	18000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

ROŚCIMIN	Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Rościminie	2008	507 000	507 000		
	budowa chodnika wzdłuż - wsi 350 m (droga powiatowa)	2006	37000			
	utwardzenie placu wokół kościoła i budowa parkingu	2006	40000			
	adaptacja terenu przyjeziornego na przystań sportów wodnych na Jeziorze Rościminskim Dużym	2007-2008	50 000			

JEZIORKI ZABARTOWSKIE	remont świetlicy w raz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku	2009	20000			
	budowa chodnika w Rajgrodzie – 400 m	2010	42000			
	wiata przystankowa	2014	6000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

IZABELA	remont i wyposażenie świetlicy	2010	60000			
	budowa chodnika – 400 m	2011	42000			
	wiata przystankowa	2012	6000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

KĄZMIERZEWO	modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej	2005-2006	40000			
	zagospodarowanie terenu przy świetlicy - wyłożenie kostką brukową parkingu	2012	10000			
	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500			

2. Rozłożenie inwestycji w sołectwach na konkretny rok budżetowy 2005 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
	<ul style="list-style-type: none"> • -remont i wyposażenie Domu Kultury 2005 rok 600 000zł • budowa i modernizacja chodnika we wsi i drogi dojazdowej do szkoły 2005 rok 300 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • renowacja cmentarza po ewangelickiego 2005 rok 10 000 zł
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO

2005-2006 rok

SAMIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
	<ul style="list-style-type: none"> • chodnik przez wieś -700 m 2005-2006 rok 74 000 zł • adaptacja hydroforni na świetlicę i remizę strażacką 2005-2006 rok 120 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • Remont pomieszczenia przeznaczonego na świetlicę w obiekcie komunalnym, który pełni funkcje oświatowo – rekreacyjne 2005-2006 15 000 zł • Chodnik przez wieś – 700 m 2005-2006 74 000 zł
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
<ul style="list-style-type: none"> • budowa chodnika przez wieś 500 m 2005-2006 rok 53000 zł 		
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
		<ul style="list-style-type: none"> • remont i wyposażenie świetlicy 2005-2006 rok 60000 zł • zagospodarowanie budynku po starej mleczarni na Izbę Tradycji Strażackiej 2005-2006 rok 8000 zł
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i modernizacja chodnika we wsi i drogi dojazdowej do szkoły 2005 rok 300 000 zł • renowacja zabytkowego parku nad Jeziorem Witosławskim 2005-2006 rok 50 000 zł • urządzenie kąpieliska nad jeziorem Witosławskim 2005-2006 rok 50 000 zł 	
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
		<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej 2005-2006 rok 40 000 zł

2006 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
<ul style="list-style-type: none"> • budowa świetlicy wiejskiej 2007-2008 rok 150 000 zł 		
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
		<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenu przylegającego do budynku świetlicy - budowa placu zabaw dla dzieci - budowa boiska sportowego 2007-2008 rok 30 000 ZŁ
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
	<ul style="list-style-type: none"> • wytyczenie i budowa ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych 2007 rok 100 000 zł • 2 wiaty przystankowe 2007 rok 12 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • adaptacja terenu przyjeziornego na przystań sportów wodnych na Jeziorze Rosciminskim Dużym 2007-2008 rok 50 000
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO

2007 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie teren wokół świetlicy <ul style="list-style-type: none"> - plac zabaw dzieci - przeniesienie pamiątkowego obelisku na teren w pobliżu świetlicy 2006 rok 10 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie terenu wokół obiektu oświatowo-rekreacyjnego (parking, skwery) 2006 rok 8 000 zł modernizacja placu zabaw 2006 rok 6 000 zł wiata przystankowa 2006 rok 6 000 zł
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
<ul style="list-style-type: none"> odnowienie cmentarza Żołnierzy Radzieckich z okresu II Wojny Światowej 2006 rok 5 000 zł remont i wyposażenie świetlicy <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie terenu wokół świetlicy - budowa placu zabaw dla dzieci 2006 rok 50 000 zł 		
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
		<ul style="list-style-type: none"> wiata przystankowa 2006 rok 6 000 zł
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
		<ul style="list-style-type: none"> budowa chodnika wzdłuż wsi 350 m 2006 rok 37 000 zł -utwardzenie placu wokół kościoła i budowa parkingu 2006 rok - 40 000 zł utwardzenie wjazdu na teren przyjeziorny 2006 rok 110 000 zł budowa chodnika (Rościmin PGR) – 200 m 2006 rok 21 000 zł zagospodarowanie terenu nad Jeziorem Rościmińskim Małym 2006-2007 rok 20 000 zł
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO

2008 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenu wokół budynku świetlicy - plac zabaw dla dzieci - plac manewrowy 2008 rok 1 0000 zł • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 		<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
	<ul style="list-style-type: none"> • budowa boiska sportowego 2008 rok 10 000 zł 	
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
	<ul style="list-style-type: none"> • remont i wyposażenie Domu Kultury 2008-2009 rok 50 000 zł • budowa boiska sportowego 2008-2009 rok 10 000 zł • modernizacja placu zabaw 2008 rok 6 000 zł • stworzenie placu manewrowego na terenie przylegającym do Domu Kultury 2008-2009 rok 10 000 zł • modernizacja zbiornika przeciw pożarowego 2008 rok 5 000 zł 	
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie Gminnego Centrum Tradycji Rolnej (na terenie przylegającym do Domu Kultury) 2008 rok 40 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Rościminie 2008 – 507 000 zł
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 		

2009 rok

SAMSIĘCZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
<ul style="list-style-type: none"> wiata przystankowa 2009 rok 6 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie terenu wokół świetlicy -plac zabaw dzieci - przeniesienie pamiątkowego obelisku na teren w pobliżu świetlicy 2009 rok 7 000 zł 	
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
<ul style="list-style-type: none"> 4 wiaty przystankowe 2009 rok 24 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł renowacja kapliczki po ewangelickiej 50 000 zł 	
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
	<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
<ul style="list-style-type: none"> remont świetlicy w raz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku 2009 rok 20 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	

2010 rok

SAMSIĘCZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja boiska do piłki nożnej 2010 rok 10 000 zł wiata przystankowa 2009 rok 6 000 zł 	
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie brzegu rzeki Orli w centrum wsi 2010 rok 4 000 zł 	
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
<ul style="list-style-type: none"> tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 		
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
<ul style="list-style-type: none"> budowa chodnika w Rajgrodzie – 400m 2010 rok 42 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> remont i wyposażenie świetlicy 2010 rok 60 000 zł 	

2011 rok

SAMSIĘCZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
	<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł 	
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
		<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie zabytkowej remizy na Izbę Tradycji Strażackiej 2011 rok 20 000 zł 	
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
		<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
	<ul style="list-style-type: none"> • budowa chodnika – 400m 2011 rok 42 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • tablica komunikowania społecznego 2008-2011 rok 500 zł

2012 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
		<ul style="list-style-type: none"> • budowa chodnika po jednej stronie wsi 600 m 2012-2013 rok 63 000 zł • 2 wiaty przystankowe 2012-2013 rok 12 000 zł
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
		<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja chodnika po jednej stronie wsi – 700m 2012 rok 74 000 zł • budowa parkingu koło kościoła 2012 rok 5 000 zł
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
<ul style="list-style-type: none"> • 3 wiaty przystankowe (PGR, Mieszalnia Pasz, Sowkam) 2012 rok 18 000 zł 		
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
	<ul style="list-style-type: none"> • wiaty przystankowa 2012 rok 6 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenu przy świetlicy - wyłożenie kostką brukową parkingu 2012 rok 10 000 zł

2013 rok

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
	<ul style="list-style-type: none"> budowa świetlicy 2013 rok 200 000 zł 	
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
<ul style="list-style-type: none"> wiata przystankowa 2013 rok 6 000 zł 		
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABEL	KAŻIMIERZEWO

2014 ROK

SAMSIECZYNEK	DRAŻNO	KOSOWO
<ul style="list-style-type: none"> ścieżka pieszo-rowerowa wokół jeziora Dęby 2014 rok 25 000 zł chodnik przez wieś 1200 m 2014 rok 126 000 zł 		
KRUKÓWKO	WYRZA	MATYLDZIN
	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie terenu wokół świetlicy - budowa placu zabaw 2014 rok 20 000 zł budowa chodnika w centrum wsi 200 m 2014 rok 21 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> budowa świetlicy wiejskiej - zagospodarowanie terenu wokół świetlicy 2014 rok 220 000 zł
BIAŁOWIEŻA	WIELE	DRZEWIANOWO
	<ul style="list-style-type: none"> 5 wiat przystankowych 2014 rok 30 000 zł 	
OSTROWO	WITOSŁAW	ROŚCIMIN
		<ul style="list-style-type: none"> 3 wiaty przystankowe (przeniesienie przystanku autobusowego do wsi Rościmin) 2014 rok 18 000 zł
JEZIORKI ZABARTOWSKIE	IZABELA	KAŻIMIERZEWO
<ul style="list-style-type: none"> wiata przystankowa 2014 rok 6 000 zł 		

3. Zsumowania wartości inwestycji według danego roku budżetowego

3.1. 2005 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Witosław	budowa i modernizacja chodnika we wsi i drogi dojazdowej do szkoły	2005	300 000
Rościmin	renowacja cmentarza po ewangelickiego	2005	10 000
SUMA			310 000

3.2.

2005-2006 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Drażno	adaptacja budynku hydroforni na świetlicę i remizę strażacką	2005-2006	120000
Kosowo	remont pomieszczenia przeznaczonego na świetlicę w obiekcie komunalnym, który pełni funkcję oświatowo rekreacyjną	2005-2006	15 000
Kosowo	chodnik przez wieś - 700 m	2005-2006	74 000
Krukówko	budowa chodnika przez wieś	2005-2006	53 000
Drzewianowo	remont i wyposażenie świetlicy	2005-2006	60 000
Drzewianowo	zagospodarowanie budynku po starej mleczarni na Izbę Tradycji Strażackiej	2005-2006	30 000
Witosław	remont i wyposażenie Domu Kultury	2005-2006	600 000
Witosław	renowacja zabytkowego parku nad Jeziorem Witosławskim	2005-2006	50 000
Witosław	urządzenie kąpieliska nad Jeziorem Witosławskim	2005-2006	50 000
Kaźmierzewo	modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej	2005-2006	40 000
SUMA			1 092 000

3.3.

2006 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Drażno	zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej (plac zabaw dla dzieci, przeniesienie pamiątkowego obeliskia na teren w pobliżu świetlicy)	2006	10 000
Kosowo	zagospodarowanie terenu wokół obiektu oświatowo-rekreacyjnego (parkingi, skwery)	2006	8 000
Kosowo	modernizacja placu zabaw	2006	6 000
Kosowo	wiata przystankowa	2006	6 000
Krukówko	remont i wyposażenie świetlicy, budowa placu zabaw dla dzieci, zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	2006	50 000
Krukówko	odnowienie cmentarza Żołnierzy Rosyjskich z okresu II Wojny Światowej	2006	5 000
Drzewianowo	wiata przystankowa	2006	6 000
Rościmin	budowa chodnika wzdłuż wsi - 350 m (droga powiatowa)	2006	37 000
Rościmin	utwardzenie placu wokół kościoła i budów parkingu	2006	40 000
Rościmin	utwardzenie wjazdu na teren przyjeziorny	2006	110 000
Rościmin	budowa chodnika (Rościmin PGR)	2006	21 000
SUMA			299 000

3.4.

2006-2007 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Rościmin	zagospodarowanie terenu nad jeziorem rościmińskim Małym (modernizacja plaży wraz z pomostem, budowa pola biwakowego)	2006-2007	20 000
SUMA			20 000

3.5.

2007 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Witosław	wytyczenie i budowa ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych	2007	100 000
Witosław	2 wiaty przystankowe	2007	12 000
SUMA			112 000

3.6.

2007-2008 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Samsiecznynek	budowa świetlicy wiejskiej	2007-2008	150 000
Drzewianowo	budowa placu zabaw dla dzieci, budowa boiska sportowego wraz z zagospodarowaniem terenu wokół świetlicy	2007-2008	30 000
Rościmin	Adaptacja terenu przyjeziornego na przystań sportów wodnych nad Jeziorem Rościmińskim Dużym	2007-2008	50 000
SUMA			230 000

3.7.

2008 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Samsiecznynek	zagospodarowanie terenu wokół budynku świetlicy (plac zabaw dla dzieci, plac manewrowy)	2008	10 000
Rościmin	Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Rościminie	2008	507 000
Wyrza	budowa boiska	2008	10 000
Wiele	modernizacja placu zabaw	2008	6 000
Wiele	odbudowa przeciwpożarowego zbiornika wodnego	2008	5 000
Witosław	stworzenie Gminnego Centrum Tradycji Rolnej (na terenie przylegającym do Domu Kultury)	2008	40 000
SUMA			578 000

3.8.

2008-2009 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Wiele	remont i wyposażenie Domu Kultury	2008-2009	50 000
Wiele	budowa boiska sportowego	2008-2009	10 000
Wiele	stworzenie placu manewrowego na terenie przylegającym do Domu Kultury	2008-2009	10 000
SUMA			70 000

3.9.

2009 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Samsieczynek	wiata przystankowa	2009	6 000
Krukówko	4 wiaty przystankowe	2009	24 000
Jeziorki Zabartowskie	remont świetlicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku	2009	20 000
SUMA			50 000

3.10.

2009-2010 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Wyrza	renowacja kapliczki po ewangelickiej wraz z przyległym cmentarzem	2009-2010	50 000
SUMA			50 000

3.11.

2010 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Drażno	modernizacja boiska do piłki nożnej	2010	10 000
Drażno	wiata przystankowa	2010	6 000
Wyrza	zagospodarowanie brzegów rzeki Orli w centrum wsi	2010	4 000
Jeziorki Zabartowskie	budowa chodnika w Rajgrodzie - 400 m	2010	42 000
Izabela	remont i wyposażenie świetlicy	2010	60 000
SUMA			122 000

3.12.

2011 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Wiele	zagospodrowanie zabytkowej remizy na Izbę Tradycji Strażackiej	2011	20 000
Izabela	budowa chodnika - 400 m	2011	42 000
SUMA			62 000

3.13.

2012 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Drzewianowo	modernizacja chodnika po jednej stronie wsi - 700 m (droga powiatowa)	2012	74 000
Drzewianowo	budowa parkingu koło kościoła	2012	5 000
Ostrowo	3 wiaty przystankowe	2012	18 000
Izabela	wiata przystankowa	2012	6 000
Każmierzewo	wyłożenie kostką parkingu obok świetlicy	2012	10 000
SUMA			113 000

3.14.

2012-2013 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Matyldzin	budowa chodnika po jednej stronie wsi - 600 m	2012-2013	63 000
Matyldzin	2 wiaty przystankowe	2012-2013	12 000
SUMA			301 000

3. 15.

2013 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Wyrza	budowa świetlicy wiejskiej	2013	200 000
Białowieża	wiata przystankowa	2013	6 000
SUMA			206 000

3.16.

2014 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Samsiecznynek	ścieżka pieszo-rowerowa wokół jeziora Dęby	2014	25 000
Samsiecznynek	chodnik przez wieś 1200 m (droga powiatowa)	2014	126 000
Wyrza	zagospodarowanie terenu wokół świetlicy (budowa placu zabaw dla dzieci)	2014	20 000
Wyrza	budowa chodnika w centrum wsi 200 m	2014	21 000
Matyldzin	budowa świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu	2014	220 000
Wiele	modernizacja i zagospodarowanie kąpieliska przy Jeziorze Mintarz	2014	30 000
Wiele	5 wiat przystankowych	2014	30 000
Rościmin	3 wiata przystankowe (przeniesienie przystanku do wsi Rościmin)	2014	18 000
Jeziorki Zabartowskie	wiata przystankowa	2014	6 000
SUMA			496 000

3.17. Tablice komunikowania społecznego (bieżąca realizacja) 2006-2011 rok

SOŁECTWO	ZADANIE	ROK WYKONANIA	SUMA
Drażno	tablica komunikowania społecznego	2008-2011	500
Samsiecznynek	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Kosowo	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Krukówko	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Matyldzin	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Białowieża	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Drzewianowo	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Ostrowo	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Witosław	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Rościmin	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Jeziorki Zabartowskie	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Izabela	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Kaźmierzewo	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Wiele	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
Wyrza	tablica komunikowania społecznego	2006-2011	500
SUMA			7500

4. Zadania przewidziane do wykonania w ramach działania „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”

ZADANIE	ROK WYKONANIA	SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZADANIA	ŚRODKI FINANSOWE Z BUDŻETU GMINY	ŚRODKI Z PROGRAMU ODNOWY WSI
Remont i wyposażenie Domu Kultury w Witosławiu	2005	600 000	150 000	450 000
Renowacja zabytkowego parku w Witosławiu	2005-2006	50 000	10 000	40 000
Urządzenie kąpieliska nad Jeziorem Witosławskim	2005-2006	50 000	10 000	40 000
Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Rościminie w gminie Mrocza	2008	507 000	126 750	380 250
Adaptacja budynku hydroforni na świetlicę i remizę strażacką w Drażnie	2005-2006	120 000	24 000	96 000
Renowacja cmentarza po ewangelickiego w Rościminie	2005	10 000	20 000	80 000
SUMA		1 427 000	340 750	1 086 250

V. MONITORING PROGRAMU

Program rozwoju obszarów wiejskich w Gminie Mrocza podlegał będzie ciągłej weryfikacji. Na bieżąco prowadzony będzie przegląd zadań oraz postępów i trudności w realizacji programu przez grupę, która uczestniczyła w jego powstaniu. Ponadto merytoryczną opieką nad realizacją programu oraz poszukiwaniem poza gminnych źródeł finansowania zadań ujętych w programie zajmie się gminny komitet do spraw „Odnowy Wsi”. Społeczny nadzór nad realizacją programu sprawować będzie Rada Miasta i Gminy.

Realizację zadań wynikających z niniejszego programu Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza przedstawiał będzie Radzie Miejskiej corocznie przed przystąpieniem do opracowania projektu budżetu gminy na rok następny.